

החברותא

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס' 658 בס"ד ערש"ק פרי' שלח כ"ג סיון תשפ"א

פנינים יקרים

וידבר ה' אל משה לאמר, שלח לך אנשים וכו' (יג, א, ב) לכאורה צ"ב למה נשלחו המרגלים, והנה דור המדבר הורגלו להנהגה על טבעית שראו נסים ונפלאות בגלוי עין בעין, והרי עיקר הבריאה היא אף שיהיה מוסתר כבוד שמים כמו שהוא בעוה"ז שהוא העלם כבוד השי"ת, עכ"ז תהיה האמונה מאירה בלב ישראל כאילו היה בגלוי, לכן נשלחו המרגלים. ואילו היה ההולכים בחיזוק האמונה היו מועילים לכל ישראל שיוכלו להאיר להם קדושת הארץ.

שלח לך אנשים ויתורו וכו' (יג, ב) האר"י הקדוש אמר כי מה שאמר יוסף לאחיו מרגלים אתם (בראשית מב, יד) רמז להם כי נשמות השבטים עתידים לבא בבחינת עיבור נשמה עם המרגלים כשנכנסו לארץ וכו', המרגלים בלכתם לתור את הארץ נכנסה בקרבם עצה רעה ואז נסתלקה מהם נשמות השבטים שנתעברו בהם, אמנם יהושע בן נון וכלב בן יפונה חיו מן האנשים ההולכים לתור את הארץ לרמז שליחותו וכלב לא נסתלקו עיבוריהם והם הוסיפו חיות כמו שכתוב ועבדי כלב עקב היתה עמם רוח אחרת וכן של יהודה שהיתה אחרת משאר השבטים.

שלח לך אנשים וכו' כלם אנשים (יג, ג) פרש"י כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות, ואותה שעה כשרים היו ע"כ. והטעם שבחר במרגלים צדיקים ללמד זכות על הדורות הבאים שאפילו גדולי ישראל נכשלו בלשון הרע על ארץ ישראל כי היצר על זה גדול מאד בלשון הרע בכלל כדרשת חז"ל (בב קסו) הכל באבק לשה"ר ובמיוחד על ארץ ישראל, וה' הטוב יכפר.

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג, יז) פרש"י התפלל עליו י-ה יושיעך מעצת מרגלים וכן כלב נאמר ויבא עד חברון (שם כב) פרש"י כלב לבדו הלך שם ונשתמח על קברי אבות שלא יהא ניסת לחבריו ולהיות בעצתם, לכאורה צ"ב מה היה הנסיון והחטא של המרגלים שהוצרך משה להתפלל על יהושע, וכלב שיצטרך להשתמח על קברי אבות שינצל הלא הבחירה ביד אדם, מזה נראה בעליל שהיה נסיון גדול וקשה לנשות לטוב לולא ברכת משה ליהושע ותפלת כלב על קברי אבות (ג.ב. לפעמים הבחירה היא בהכרת הקושי ובצורך לברכה ולתפלה).

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג, טז) יהושע היה תלמידו של משה. משה רבו הקפיד עליו שלא יקדיח תבשילו ויתלו ברבו, ויש אומרים לפי שהיה משבט יוסף שהביא דיבת אחיו היה ירא שלא ילך אחריו, לכן התפלל עליו.

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג, טז) הפירוש בדרך הדרוש משה ראה את הענוה של עצמו שנכתב עליו והאיש משה ענו (לעיל יב, ג) ללא יוד לכן נתן את היו"ד ליהושע.

הבמחנים אם במבצרים (יג, יט) ההסבר בדרך מליצה מי שמרגיש בעצמו כי הוא גבור (הכובש את יצרו...) יוכל לדור בכל מקום אף בכפר, אבל מי שמרגיש את עצמו חלש עליו לדור במבצרים היינו בעיר שיש שם רב שוחט, מקוה וכו'.

וילכו ויבאו (יג, כז) פרש"י להקיש הליכתו לביאתו מה ביאתו בעצה רעה אף הליכתו בעצה רעה ע"כ וקשה הלא רגע קודם העידה התורה שהיו צדיקים, אלא שמעוט האמונה שבקהל שאמרו נשלחה (דברים א, כב) ונעשו שלוחם כמותן וגרם להם שמיד נהפכו כשקבלו השליחות.

(גור אריה למהר"ל)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

פאשק שיחת פרא"ש זיע"א אונזא' חג השבועות תשל"ז פאבא ליפאס ע"י א.א.

ג

המחשבות הללו יש להם תכלית - שמהם יגיע לדביקות, ואנו נעמוד באותו מצב כמו באלפיים שנה לפני שנברא העולם, באותו ביטול שהיה אז, כשעוד לא היתה בריאה כלל. רק שאז היה הדבר באתערותא דלעילא - הרבש"ע היה לבדו ואפס זולתו, ועכשיו האדם צריך להגיע לאותו מצב, שהוא יחיה בפני עצמו בביטול גמור. שרק חיות השי"ת היא המתפשטת בו, והרבש"ע הוא לבדו הוא כמו שהיה באלפיים שנה שקודם הבריאה.

אולם אנו לא הגענו למדריגה הזו, בגלל שלא הפכנו את המצב להגיע ממנו ל"אין מתום בבשרי מפני זעמך". כי כל הכאבים שהאדם סובל במהלך החיים שלו נועדו להביא אותו אל התכלית, והתכלית של היסורים היא שמהם יבוא האדם להתקשרות אל הנצחיות ע"י שיתקשר אל היסוד שלו - אדם יסודו מעפר וסופו מעפר, והוא הולך מן העולם ריקן בגלל שבילה את כל השנים שלו בירבות מחשבות, הן בעסקים הן בתורה או בכל מה שהוא חי - הכל היה בירבות מחשבות, בריקנות. ואפילו אם התנהג בפרומקייט, זו לא היתה פרומקייט של התקשרות, של "אין מתום בבשרי מפני זעמך". להיפך, למרות הזעם ששלחת עלי עדיין אין מתום בבשרי, ובכל המהלכים של החיים לא היה לי התקשרות אליך, הזעם גרם לי להיות מבלבל ושכחתי לגמרי ממך.

אבל דוד המלך ע"ה הגיע להכרת היסוד שלו שאין בו כל שלימות, ואמר "אין מתום בבשרי", למה, "מפני זעמך" - הוא הכיר שהזעם הוא שליח שלך, וממילא כל זעם מזכיר לי אותך. לכן הוא זכה למלכות דקדושה - דוד מלך ישראל חי וקים, והוא זכה שממנו הושתת העולם. כי בכל מצב מהחיים שלו הוא הגיע ל"מבשרי אחזה אלוקה", ומכל מחשבה שעברה דרכו הוא בא לבחינת "וחטאתי נגדי תמיד". כל זה נבע מכך שתמיד הוא היה דבוק למקור שלו, ליסוד שלו, ותמיד הוא היה חי בבחינה שלו - ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם. לכן הוא לא הבין איך אני בכזה מצב יש לי קיום, ומזה הגיע להכרה: "מבשרי", מהאין שלי - "אחזה אלוקה", אני מוכרח להאמין במציאות של בעל הרחמים שנותן לי את החיות של החיים. ולכן הוא הגיע ל"אין מתום בבשרי מפני זעמך". כל זעם הזכיר לו את היסוד שלו שאין בו כלום, כי הוא זכר שהרבש"ע שולח לו את הזעם בכדי שיביא אותו להתקשרות אליו. לא בשביל לשבור אותו, או להרגיז אותו, או שיהיה אצל עצמו גדול. ותמיד הוא היה מונח בפחד - "אשרי אדם מפחד תמיד" - מהסכנה שלו שלא יפסיק לחיות ביסוד שלו, בכדי שבכל נשימה יהיה מקושר אל היסוד שלו, היסוד שאין לו אחיזה וקיום. בדיוק כמו באלפיים שנה לפני הבריאה שהתורה לא היתה מציאות,

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

כך הוא עמד בכזה מצב שאין לו כל קיום, רק "מבשרי אחזה אלוקה" שהוא חיותי וקיומי.

ובגלל שאנו לא חושבים על העבודה הזו אנו כבושים בגלות כ"כ הרבה שנים. כולם מבולבלים, וכל אחד ממשיך ללכת עם הדרך שלו; זה עם הקנאה, וזה עם הרציחה, זה עם הניאוף וזה עם הכעס; והוא לא מתבונן שכל אלו שלוחים אליו מהקב"ה ע"מ שיהפך אותם להתקשרות. הוא מאשים את החבר, ואת כל אלו שנמצאים סביבו, חוץ מאחד: הוא לא מאשים שזה 'זעמד', שאת הזעם הזה הרבש"ע שלח לו כדי שיגיע להכיר את היסוד שלו, שאין לו כל קיום בלעדי הרבש"ע, והוא עצם קיומו שאינו חי רק ממנו. היסורים הללו נועדו לעורר אותו לשמוע שיש לו אדון, וכמו שבאלפים שנה שקודם הבריאה לא היתה התורה מציאות לעצמה, כך צריך האדם להגיע בבחירתו שיעמוד בביטול גמור לפני האדון, ולהכיר שכל כאב שיש לו מגיע מהרבש"ע, ולכל כאב יש מטרה, והוא קריאה לאדם שיגיע אל ההתקשרות, כמו שאמר דוד המלך "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך".

ד

ומטעם זה ראשית הבריאה היתה תוהו ובוהו, כדי שהאדם יגיע ע"י התוהו ובוהו ליתרון האור מן החושך. כי אין האור מגיע רק מן החושך. והיינו כי קודם שנברא העולם היה הוא ושמו לבד, אור אין סוף, ובכדי שיהיה מציאות לבריאה צמצם

הקב"ה את עצמו צמצום אחר צמצום, עד שהבריאה הגיעה לבחינת "ששת ימים תעבוד וביום השביעי שבת וינפש". העבודה של ששת הימים היא להשיג בעבודה את האור של ששת ימי בראשית, ואת האור הזה אי אפשר להשיג רק מהביטול הגמור. כי האור שהרבש"ע ברא בששת הימים אינו אור כמו שיוצאים בבוקר ורואים את אור היום, או אפילו אור השמש בצהרים שאין אור חזק ממנו, זו טעות נפוצה לחשוב כך, האור של ששת הימים זה השגת האלוקות, שהרבש"ע דלית אתר אחר פנוי מיניה צמצם א"ע בצמצום אחר צמצום עד הגבול של "כי לא יראני אדם וחי", ונתן לנו את היכולת להשיג מה שאנו יכולים להשיג מהאור הזה באמצעות הבחירה, ע"י שאנו נעבוד להגיע לביטול עצמו עד ש"מבשרי - אחזה אלוקה", ו"אין מתום בבשרי מפני זעמד". שכל כאב הוא 'זעמד', שנשלח אלינו לשם תכלית שבאמצעות נגיע להתקשרות כמו באלפים שנה שקודם הבריאה. ובעבור זה ברא הקב"ה את התורה, כדי שנעסוק בה ונקיימה בביטול גמור כמו באלפים שנה שקודם הבריאה. וכאשר האדם יצמצם את עצמו צמצום אחר צמצום, יוכל להשיג - זה לעומת זה - את האור שהרבש"ע צמצם בששת ימי בראשית. זה הוא האור שהרבש"ע גזר לעתיד לבוא, דהיינו אחר שיעבוד על עצמו להגיע לביטול, כי "לעתיד לבוא" הוא ההנהגה.

המשך יבוא אי"ה

המשך פנינים יקרים

אפס כי עז העם (יג, כח) פעם דיבר אחד לפני הרה"ק רבי ישראל מרוזין זצ"ל בגנותם של יושבי ארץ ישראל גער בו האדמו"ר ואמר אתה יותר גרוע מהמרגלים אשר למעשה שבחו את ארץ ישראל באמרם ארץ זבת חלב ולא דברו אלא על הגויים עובדי עבודה זרה ובכ"ז נענשו על אחת כמה וכמה שיש ליוהר לדבר על בני ישראל. (גר ישראל)

ויוציאו דבת הארץ אשר תרו אותה וכו' (יג, לב) המרגלים כווננו לטובתם של ישראל ראו כי בני ישראל במדבר לומדים תורה מפי משה רבינו ע"ה אוכלים לחם מן השמים ושמים מי באר, חששו שבהכנסן לארץ ימנעו מעבודת השי"ת, אך טעו בכך ולא היה לרצון בשמים כי אין לאדם לומר עצות לרבש"ע אלא עליו להתנהג בתמימות.

ארץ אוכלת יושביה (יג, לב) המרגלים אמרו לבני ישראל כי כוונתם לשם שמים, צריכים להיות בעלי מדות כדי להחזיק מעמד בארץ ישראל ולהיות בעל מדות מצריך גדלות וגבורת הנפש, מתוך שפלות והכנעה. (תפארת יהונתן-אייבשיץ)

ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם (יג, לג) הדגש העיקרי בלשון הרע האמירה וכן היינו בעיניהם מה איכפת לך ומה ענינך איך אתה נראה בעיני אחרים חפוש זה הרסני, תהיה חזק בעיני עצמך ואז לא יגרום לך האחרים כל נזק כי פשוט לא התיחסת אליהן וזה מחליש אותם. (פלגי מים)

טובה הארץ מאד מאד (יד, ז) הקב"ה הבטיח אתכם שיורישם, האמינו והצליחו... (רמב"ן)

עד מתי לעדה הרעה הזאת (יד, כז) הענין ממרגלים שאם היו בוטחים בהשי"ת אף שיש להם הסתירה ולא היו משגיחים על זה היו מתגברים על הסתירות כמו כָּלֵב. אבל כאשר נתרשלו קצת היה נחשב כמו ע"ז עבודה שורה לבני ישראל, ואף שהיה להם הסתירות היה הקב"ה נושאם כמש"כ והסירות את לב האבן מבשרכם לעתיד, ואם היו המרגלים מתחזקים עצמם היה אז הגאולה. (בית ישראל מגור)

בבואכם אל הארץ וכו' ראשית עריסותיכם חלה תרימו וכו' (טו, ב) נראה לי על דרך רמז בבואכם אל הארץ שתיכף כשהאדם מתחיל לכנוס בארץ דהיינו לקבל עליו עול מלכות שמים, ראשית עריסותיכם חלה, וראשית כשאדם הולך לישון חלה בלשון תפלה בלשון ויחל משה, הכוונה בזה כשהולך לישון יתפלל וימסור נפשו בפקדון להשי"ת כשאמר בידך אפקיד רוחי, ויכוון כדי שיהיה לו למחר מוחין חדשים כידוע מזה"ק ושאר ספרים.

וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת (טו, לב) וזה ענין המקושש אף שאמרו לש"ש נתכוון אבל היה נגד רצון השי"ת לעשות לעצמו בלי ציווי וזה אולי נסמך לזיעפילו לעלות כנגד רצון השי"ת אף שהיה ג"כ לש"ש לא טוב להתחכם כנגד רצון ה'.

ועשו להם ציצית (טו, לח) תפילת הצדיק היא ההשתוקקות להמשיך מתפילתו אהבה ויראה שהיא כעין ציצית שבשיפולי הבגד וההתפשטות האהבה ויראה מתפלתו המה הכנפיים המתפשטים ואוחזים בה נשמות בני ישראל להיות להם עליה המה מצוות ומעש"ט שיהיה להם כנפים לצמוד ולפתול להם תכלת שהוא דומה לכסא הכבוד.

ויקח קרח (טז, א) אולי הלשון שלקח מעצמו בעבודת השם של האדם לידע שאין לו כלום רק מה שמזכה לו השי"ת או בזכות אבות וכאן כתוב ויקח על זה דרשו שלקח מקח רע לעצמו. כי הענין נוגע לגיאות כדאיתא שקרח נתנאה וחדשד למשרע"ה על זה ומדוע תתנשא כו' והתורה מעידה והאיש משה עניו מאד... (בית ישראל)

נ"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050
02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

